

**Basil Essey,
Episcop de Wichita**

**SFÂNTUL RAFAIL,
EPISCOPI DE BROOKLYN,
„PĂSTORUL CEL BUN AL OILOR PIERDUTE
ÎN AMERICA”
(8 NOIEMBRIE 1860 – 27 FEBRUARIE 1915)**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ESSEY, BASIL

Sfântul Rafail, Episcopul de Brooklyn „Păstorul cel bun al oilor pierdute în America”: (8 noiembrie 1860 - 27 februarie 1915) / Basil Essey, Episcop de Wichita; trad. din lb. engleză de Dragoș Dâscă. - Iași: Doxologia, 2016
ISBN 978-606-666-604-6

I. Dâscă, Dragoș (trad.)

2

© Bishop Basil Essey, of Wichita and Mid-America, *Our Father Among the Saints Raphael Bishop of Brooklyn: Good Shepherd of the Lost Sheep in America (Saint Raphael Hawaweeny)*, Antakya Press, 2000

© Editura DOXOLOGIA, 2017

ISBN 978-606-666-604-6

**Basil Essey,
Episcop de Wichita**

**SFÂNTUL RAFAIL,
EPISCOP DE BROOKLYN,
„PĂSTORUL CEL BUN AL OILOR PIERDUTE
ÎN AMERICA”
(8 NOIEMBRIE 1860 – 27 FEBRUARIE 1915)**

Traducere din limba engleză
DRAGOȘ DÂSCĂ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
2017



Sfântul Rafail Havavinii, Episcop de Brooklyn
(8 noiembrie 1860 – 27 februarie 1915)

Cuprins

Viața celui între sfinți Părintele nostru Rafail Episcop de Brooklyn

Introducere	7
Capitolul I	
<i>Siria însângerată: Copilăria și pribegia</i>	11
Capitolul al II-lea	
<i>Plecarea în Rusia. Intrarea în monahism</i>	23
Capitolul al III-lea	
<i>Începutul Ortodoxiei Antiohiene</i> <i>în America</i>	36
Capitolul al IV-lea	
<i>Sosirea în America</i>	42
Capitolul al V-lea	
<i>Crucea arhieriei.</i> <i>Începutul nevoințelor misionare</i>	50
Capitolul al VI-lea	
<i>Mărturisirea Ortodoxiei în New York</i>	75

Capitolul al VII-lea

Ultimele pătimiri.

Adormirea și canonizarea 84

Slujba celui între sfinți Părintele nostru Rafail, Episcop de Brooklyn

La Vecernia mică 99

La Vecernia mare 103

La Utrenie 113

La dumnezeiasca Liturghie 132

Acatist 135

Viața celui între sfinți
Părintele nostru **Rafail**,
Episcop de Brooklyn,
„Păstorul cel bun al oilor pierdute
în America”
(8 noiembrie 1860 – 27 februarie 1915)

INTRODUCERE

În ultimele decenii ale secolului trecut, America a primit în brațele sale deschise numeroși imigranți sirieni. Acești sirieni, de credință ortodoxă și de cultură arabă, și-au părăsit vechile lor orașe și sate, căutând noi orizonturi, mai luminoase, în „Lumea Nouă”. Pe măsură ce numărul lor creștea, se resimțea nevoia tot mai acută de a avea un păstor spiritual. Deși nu știm exact cum, acești noi americani aflați în numeroase greutăți au aflat de un tânăr preot evlavios, de neam sirian, Părintele Rafail (Havavinii), pe atunci arhimandrit și profesor de limbă arabă la Academia Teologică din Kazan, Rusia. Cu ajutorul conducătorului lor laic, dr. Ibrahim Arbeeli, tânărul preot a fost contactat, adresându-i-se rugămintea să vină în America pentru a fi păstorul și părintele lor duhovnicesc.



Pe măsură ce povestea vieții Sfântului Rafail ni se dezvăluie, vom observa mai multe teme. Prima este calea misterioasă prin care Dumnezeu l-a călăuzit din pământul natal pe țărmurile continentului american. A doua este atitudinea sa de supunere față de iconomia lui Dumnezeu. A treia este dragostea sa pentru poporul lui Dumnezeu. Deși nu a fost un făcător de minuni sau un bătrân înainte văzător, Sfântul Rafail a îmbrățișat o viață de totală lepădare de sine pentru slujirea lui Dumnezeu și a apropielii său: o viață de adevărată asceză duhovnicească. Mesajul său pentru noi, cei din secolul XXI, este la fel de simplu și de profund precum Omul care l-a rostit primul: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Matei 16, 24).

Sfântul Rafail ne dezvăluie calea împăratească spre mântuire. El nu a căutat cinste pentru sine. Cel mai frapant lucru este lipsa totală de preocupare față de sine, evidentă de la un capăt la celălalt al vieții și slujirii sale. El și-a urmat Stăpânul. Indiferent de cost, indiferent de preț, el l-a urmat lui Hristos. Oricât de grea erac rucea, oricât de puțină era răsplata, el l-a urmat. Om strălucit, capabil să converseze în diferite limbi străine, educat la școlile teologice grecești și rusești, Sfântul Rafail nu se remarcă în primul rând ca gânditor sau teolog profund, ci ca păstor bun care și-a pus viața pentru oile sale. Scrierile și predicile sale au mai ales un caracter practic, sunt fundamentate pe Sfânta Scriptură și pe propria experiență de viață. El l-a urmat lui Hristos. Lipsit de orice planuri personale, el a spus

în orice timp și loc cuvintele Profetului Isaia: „Iată-mă, trimite-mă pe mine!” (Isaia 6, 8).

Sfântul Rafail este pildă de adevărat episcop ortodox iubitor al Sfintei Tradiții. A primit credința de la înaintemergătorii săi și a căutat să predea cu credincioșie această credință fiilor săi duhovnicești. A fost un om al rugăciunii. A iubit și trăit viața liturgică a Bisericii, iar aceasta i-a fost sprijin duhovnicesc. Nu a fost un inovator; nu a „schimbat” nimic. În lucrarea sa pastorală nu a avut altă agendă decât cea de a fi credincios misiunii pe care o primise. Fiecare gând și plan al său au avut în centru poporul căruia-i slujea. Cum să-i împace pe dușmani? Cum să-i aducă înapoi pe cei lepădați? Cum să-i crească pe copii? Cum să înceapă o lucrare misionară? Ce educație să ofere unui preot? Moștenirea împlinirilor sale este remarcabilă: a înălțat treizeci de biserici parohiale, a scris și tradus paisprezece cărți, incluzând aici „Micul” și „Marele Molitfelnic”, a ctitorit Catedrala „Sfântul Nicolae” din Brooklyn, a scris numeroase articole în revista *Cuvântul (The Word)* etc. Dar aceste realizări nu dezvăluie adevărata sfințenie a sufletului său, nici nu ne oferă adevărata dimensiune a persoanei sale. Acestea pot fi aflate mai degrabă în viețile oamenilor pe care i-a adus la Hristos și Biserica Sa. Miile de credincioși care au participat la înmormântarea sa și i-au adus ultimul omagiu, au recunoscut în Sfântul Rafail chipul Dumnezeuului pe Care L-a iubit și slujit. Precum Maimarele său Păstor, Sfântul Rafail și-a pus viața pentru oile sale. Precum marele predicator, Apostolul Pavel,

a împlinit în trupul său lipsurile suferințelor lui Hristos (Coloseni 1, 24). Nu a fost un năimit; i-a iubit pe ai săi, i-a iubit până la sfârșit. Această iubire l-a unit cu Dumnezeu și această iubire este ceea ce-l unește cu noi, fiii lui duhovnicești. Această iubire l-a sfințit și în această iubire locuiește el în Împărăția cerească. Cuvintele părintelui nostru monah, Sfântul Ioan Scărarul, se împlinesc în persoana și viața Sfântului Rafail: „Iubirea dăruiește procirea, lucrarea minunilor. Iubirea este un abis al iluminării, un izvor de foc ce clocotește pentru a aprinde sufletul cel însetat. Ea este starea îngerilor și urcușul veșniciei”.



Capitolul I

SIRIA ÎNSÂNGERATĂ: COPILĂRIA ȘI PRIBEGIA

PRIGOANA CREȘTINILOR DIN DAMASC

Începutul vieții Sfântului Rafail este marcat de dramatism. Fiu al unor sirieni creștin-ortodocși evlavioși, Mihail și Mariam, vlăstar al unei familii nobile din Damasc, Sfântul Rafail – pe când se afla încă în pântecul maicii – a fost silit să fugă din țărâmul natal, pentru a evita o moarte iminentă. Pe data de 9 iulie a anului 1860, extremiștii musulmani din Damasc au luat cu asalt cartierul creștin, intenționând să-i ucidă pe creștini. Uciderile au durat trei zile. Mai multe sute de creștini au fost arși de vii în Catedrala patriarhală a Adormirii Preasfintei *Theotokos (al-Mariamiyeh)*, iar cei care au încercat să scape au fost împinși înapoi în flăcări. Musulmanii au dat foc la toate bisericile principale din oraș. Mai multe sute de femei au fost mânate ca vitele, goale prin oraș și vândute beduinilor pentru câțiva șilingi. Chiar și poliția turcă a participat la carnagiu: deși le-au promis creștinilor protecție, îi împușcau atunci când ieșeau din ascunzătorile

lor. La sfârșitul celei de a treia zi, mai mult de 2500 de creștini ortodocși fuseseră uciși, „în afară de femei și copii”. Una dintre personalitățile cele mai proeminente din rândul acestor martiri a fost Sfântul Iosif al Damascului (prăznuit pe data de 10 iulie), care era preot al Catedralei, preot de parohie și părinte duhovnic al familiei Havavinii.

Sfântul Rafail s-a născut de sărbătoarea Sfinților Arhangheli, 8 noiembrie 1860, în Beirut, orașul în care părinții săi și mulți alți creștini se refugiaseră pentru a scăpa de masacrul din Damasc. Nu este greu de deslușit în aceasta o prefigurare a planului lui Dumnezeu pentru viața slujitorului Său. „Omul a uneltit asupra mea rele, dar Dumnezeu le-a întors în bine, ca să facă cele ce sunt acum și să păstreze viața unui popor numeros” (Facerea 50, 20). Cât de adesea apare această temă în viața acestui sfânt bărbat! Din nou el este atacat. Din nou el este forțat să fugă. Dar de fiecare dată, fuga îl aduce în fața unor noi oportunități de a-și îndeplini slujirea duhovnicească. Precum Stăpânul său, Sfântul Rafail s-a născut departe de casa sa. Și, precum Stăpânul său, Sfântul Rafail avea să-și petreacă marea parte a vieții sale departe de locul moștenirii familiei sale, spunând cu toată sinceritatea: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi; dar Fiul Omului n-are unde să-și plece capul” (Luca 9, 58).

Sfântul Rafail a fost botezat de sărbătoarea Teofaniei, 6 ianuarie 1861. Unchiul maicii sale, preotul Ilie Aioub din Damasc, care fugise și el din Damasc, i-a fost naș.

Cu uimire luăm aminte la adunarea sfinților de la acest moment solemn: Înaintemergătorul și Botezătorul Ioan, Profetul Ilie și Arhanghelul Rafail. Așa cum vom vedea, fiecare dintre acești sfinți își va lăsa semnul distinctiv în viața celui care este botezat. Precum Înaintemergătorul, Sfântul Rafail va fi „glasul celui ce strigă în pustie” (Matei 3, 3). Slujirea sa va fi una caracterizată de mesajul de pocăință și, în persoana sa, va sluji pentru a le reaminti tuturor că Împărăția lui Dumnezeu a venit. Precum Profetul Ilie, Sfântul Rafail va aduce cuvântul profetic al judecății lui Dumnezeu împotriva celor care fac abuz de autoritatea dată lor de Dumnezeu și, din cauza îndrăznelii sale profetice, se va găsi mai mereu singur și pe fugă. Precum Arhanghelul, marele său patron, Sfântul Rafail va petrece în ascultare de voia lui Dumnezeu, străbătând lumea, slujindu-i pe credincioși și călăuzindu-i pe toți oamenii la cinstirea Sfintei Treimi. Oare cunoștea aceasta vreunul dintre cei prezenți în ziua botezului? Răspunsul nu-l cunoaștem. Știm însă că încă de la o vârstă fragedă, mama sa era convinsă că fiul ei va fi preot.

ANII DE ȘCOALĂ

Când, în primăvara lui 1861, familia sa a putut să se întoarcă în Damasc, a găsit un oraș foarte diferit de cel din care fugiseră. În sectorul creștin-ortodox al orașului

nu mai rămăsese nici măcar o biserică, școală, mănăstire, atelier sau magazie. Mulți dintre prietenii lor care supraviețuiseră masacrului emigraseră în Liban sau Egipt, iar unii dintre ei se pregăteau să călătorească în Lumea Nouă. Tatăl Sfântului Rafail însă s-a hotărât să rămână și să participe la reconstrucția cartierului.

Știm puțin despre primii ani din viața Sfântului Rafail. Când a ajuns la vârsta de șase ani, părinții l-au trimis la școala primară parohială. La vârsta de zece ani, a intrat la gimnaziu, unde a studiat gramatica arabă și matematicile. La vârsta de doisprezece ani, a intrat la liceul din parohie, unde a excelat la disciplinele: limba arabă, educație creștină, științele matematice, geografie, biologie, limba turcă, greacă și muzică bisericească. La școală s-a dovedit a fi inteligent, plin de curaj, și toți profesorii săi îi admirau purtarea și cunoștințele. Când, la sfârșitul anului școlar 1873, comitetul profesoral a hotărât să pună în scenă povestea „Cunoaștere și ignoranță”, l-au ales pe elevul Rafail să fie actor principal, iar la decernarea premiilor școlare, Rafail a primit cel mai mare premiu. Tânărul Rafail, recunoscător pentru aceste daruri, s-a dedicat și mai mult studiilor.

Însă așa cum des se întâmplă, viața Sfântului Rafail avea să fie în curând tulburată. Știm că răul nu poate suferi priveliștea unor tineri ce se străduie să-și păzească curăția. Știm și că vrăjmașul caută în special să-i îndepărteze pe tineri de primirea slujirii preoțești. În cazul Sfântului Rafail, neajunsurile financiare au născut piedicile. Fiindcă nu-și mai permitea să-i achite școlarizarea, tatăl

lui Rafail a decis să întrerupă educația școlară a fiului său în favoarea învățării unui meșteșug profitabil. Nu cunoaștem ce impact a avut această decizie asupra tânărului, dar în lumina răspunsului său la împrejurări asemănătoare, știm negreșit că a recurs la rugăciune. Sfântul Rafail avea dragoste mare față de patronul său, Arhanghelul Rafail, și a alergat la protectorul său ceresc, căutând cu sinceritate mijlocirea acestuia. În scurt timp, rugăciunile i-au fost auzite. Prin mijlocirile Arhanghelului, Dumnezeu a ridicat un înger pământesc în persoana ierodiaconului Atanasie Atallah (ulterior Mitropolitul de Homs). Ierodiaconul Atanasie a înfățișat cazul tânărului Rafail înaintea Patriarhului Ierotei, și a reușit să-l convingă să-l primească pe tânărul Rafail ca student al Patriarhiei. Astfel, planurile satanei au fost nimicite; tânărul Rafail s-a mutat la Patriarhie și a locuit o perioadă aici, finalizându-și studiile în cea mai mare școală parohială.

Pe data de 14 septembrie 1875, sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, tânărul Rafail a fost tuns citeț. În 1877, a fost ales să slujească drept asistent la liceu, iar în 1878 a fost numit asistent de gradul cinci de arabă și turcă. A rămas în acest post timp de un an, până în 29 martie 1879, când la vârsta de optsprezece ani, Preafericirea sa, Patriarhul Ierotei, l-a tuns monah și i-a încredințat slujirea de *syn-gellos* (asistent personal).

Însă sufletul tânărului monah Rafail nu a fost mulțumit de această „postură oficială”, iar setea sa după cunoașterea celor cerești nu putea fi ostoită. Când a aflat de o oportunitate de a-și aprofunda studiile la Școala